

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 15. števil. „Slov. Gospodarja“.

1888.

12. aprila.

4.

Vatikanska razstava.

Te dni biva precejšnje število avstrijskih katolikov v Rimu. Njim bode sreča stopiti pred sv. Očeta, namestnika Kristusovega ter od njih prejeti sv. blagoslov. Čas, ko bodo pri njih, ostane jim gotovo vse dni življenja v spominu. Ali romarji bodo še marsikaj drugega gledali v večnem mestu.

Med tem bode posebno še razstava cerkvenih reči, ki je še sedaj v Vatikanu. Naj dobé naši bralci vsaj nekaj ugleda, kaj da je vse v njej, podamo jim iz „Slovenca“ ta-le popis razstavljenih reči:

Kedar stopi človek v razstavo ter z očesom premeri sijajno urejene stvari, ki so izložene, misli, da je to izložba umetnega obrta, kakoršnje se sedaj vidijo po svetovnih mestih; ako pa čita napise na predmetih, spomni se hitro, da tu nima prostora sebična trgovina, ampak da so to le darovi otrok svojemu očetu. Največ predmetov je za cerkveno bogoslužje, ter se je naštelo 15.000 kazal, 30.000 stol, 40.000 alb, 100.000 humeralov, 9000 kelihov, 500 monštranc, 20 zvonov; dalje 800 škofovskih prstanov, mnogo škofovskih miter, pastoralov, altar-nih svečnikov itd. Tu so tudi pravi darilniki (altarji), od katerih je skoraj najlepši tisti, ki je iz regenburške škofije. Pod krasnim baldahinom visi velika altarna slika, ki predstavlja Mater B., ki drži na kolnih nebeško Dete. Krasen križ, 6 svečnikov, zlat kelih, dragoceno pregrinjalo, bogato vezana mašna knjiga, so predmeti, pred kojimi stoji neprestano večja množica občinstva.

Vrhu tega pa so tudi še drugi raznovrstni predmeti. Znamenita je ura, narejena po glasoviti mestni uri v Augsburgu. V gornjem delu stoji kip Izveličarjev, ob 12. uri pridejo iz notranje ure dvanajsteri apostoli; ko pridejo do Izveličarja, poklonijo se mu, on pa jih blagoslovi z desnico. Med tem trikrat zapoje petelin na strani. V dolnjem predelu stoji smrt, ki tolče po zvončku z jedno roko četrti, z drugo pa ure. Vsi ti kipi so iz lesa prav lepo izrezani. Razstavljeni so tudi pridelki kot: vino, olje, sladkor; iz rojstnega mesta je dobil papež žita, ovac, kozá in teličev. Misijonarji iz Azije so poslali predmete ondašnjega obrta in kože divjih živali.

Najdragocenejše darove so sv. Očetu poslali cesarji, kralji in veliki bogataši. Vzvišena

naša vladarska hiša je sijajno zastopana. Njih veličanstvo, svitli cesar je poslal dragocen križ iz zlata umetno izdelan, okrašen z velikimi briljanti, biseri in svetlimi safiri. Razven tega je poslalo Nj. veličanstvo 1000 butelj tokajskega vina iz l. 1821. Nj. veličanstvo cesarica in kraljica je poslala krasno in dragoceno kazulo, zlatom in svilo vezeno, z biseri okrašeno. Cesarjevič Rudolf in ostali nadvojvode so darovali papežu relikviarij v obliki velike knjige, koje platnice iz srebra so okrašene z briljanti, safiri, rubini in smaragdi. Na prednji platnici je križ, pod njim kipi Matere B. in 4 evangelistov, vsi iz srebra. V te platnice je vezanih 6 listov, od kojih vsak ima relikvije svetnikov za dva meseca. Delo je velike umetniške vrednosti. Cesarčinja Štefanija z gospemi mesta Dunaja so poslale krasno albo s starimi mletaškimi čipkami posebne vrednosti. Druge nadvojvodinje so darovale krasno kazulo, vezeno z lastno roko.

Umrli nemški cesar je poslal papežu mitro, na kateri se blesté briljanti, rubini, safiri, smaragdi, ametisti, vseh skupaj 72. Španjska kraljica je darovala papežu zlat prstan z velikim safirom, koji okrožuje 12 velikih briljantov, a na vsaki strani prstana zopet po več briljantov.

Turški sultan je daroval zlat prstan z briljantom izvanredne velikosti in lepote, najlepši v izložbi.

Dragocen dar je poslal braziljanski cesar, namreč naprsni križ od samih briljantov s šestimi velikimi safiri. Braziljanska cesarica je dala krasno naslikati triptihon, predstavljajoč tri prizore iz trpljenja Kristusovega; agonijo v vrtu, glej človeka in razpetje na križ. Okviri okrašeni so z biseri in dragim kamenjem. Poleg tega je cesarica ustanovila odbor gospá v Braziliji, ki so v spomin papeževe zlate maše odkupile 250 sužnjev. V resnici plemenito delo.

Angleška kraljica je poslala papežu v dar vrč s posodo za pranje rok pri sv. maši, oba dela od suhega zlata.

Nenavadno v svoji vrsti delo je dobil papež od portugalskega kralja. To je velik kelih iz suhega zlata z izvanredno bogato ornamentiko. Podnožje je okrašeno z arabeskami, kipi in simboli. Okoli stebila se dvigajo stolpiči gotškega sloga v treh vrstah jeden nad drugim. Čašo okrožujejo kipi 12 apostolov. Izdelan je po nekem starem kelihu, ki je v kraljevski zakladnici v Lisabonu.

hvali „mala“ liberalna gospoda, tista po trgih in na kmetih, s tem velicim činom, da je pouk prost in za vse, brez vsake odškodnine.

Bilo je tedaj gospôdi že premisliti in si je dvekrat vsako besedo preobrnila, predno se je odločila za ali zoper ona nasveta. Koliko muke jo je to stalo, razvidi se lahko, zakaj šolski odsek se je odločil za to, da je le eden nasvet spravil pred dož. zbor, češ, da še zado- stuje za par let, za drugo pa naj skrbi — pri hodnjost. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

O metljiki ali lucerni.

Ako reče človek, da še pri nas ne stoji z živino dobro, to se pravi, da še ne dobomo iz nje toliko koristi, kolikor bi je lahko ali vsaj radi od nje, težko, če mu kdo ugovarja. Tudi to je gotovo, da je gospodarju ljubša ži- vina, če je lepa, dovolj debela in tedaj dobra ne samo za domačo rabo, ampak tudi za pro- dajo. Ali drugo je, je-li pa nam mogoče, da si spravimo in če jo imamo, da si ohranimo tako živino? Mi odgovorimo na to, da nimamo more biti lahko najlepše, toda boljše živine, kakor se vidi semtertje po sejmovih, pa že lahko imamo.

Treba pa je za lepo živino lepe snage in dobre krme. Gospodar, ki ji ne skrbi za oboje, ni vreden, pa tudi nima lepe živine. S skrbjo za snago pa že gre in ni treba druga, kakor trdne volje in pa pazljivosti pri gospodarji. Težje pa je s krmo, le-te si gospodar v časih ne more priskrbeti, naj si ima še tako dobro voljo. Za to mu manjka v časih dovolj dobrih travnikov, v časih pa mu kljubuje vreme. Če je zadnje, tedaj seveda ne more on za to, toda če mu manjka travnikov, more si pomoči, ako le hoče ter ima dovolj polja.

Kolikor ne potrebuje polja za žito in drugo silje, ki mu daje živež ali še tudi kak goldi- nar, toliko ga obrne lahko za krmo živine in ne bode mu žal za to. Dobička mu bode iz tega obilo. Iz ene strani ne manjka mu več dobre krme za živino, iz druge pa mu nareja le-ta bolji gnoj in tega lahko spravi na polje. Le-to mu bode pa zatem veliko več rodilo. Kaj pa naj seje za krmo živine, to se ne more kar tako reči, da velja za vse kraje, vendar pa smemo toliko reči, da za rogato živino ne vz- raste bolja krma na polji, kakor so razne vrste detelje.

Dnes govorimo o metljiki ali lucerni. Le- ta je detelja, ki se priporoča najbolj za one kraje, kjer je rada suša. Ona prenaša še vro- čino in sušo, kakor je ne prenese nobena druga vrsta detelje. Raste pa tako naglo in tako obilo, da se kosi 4- ali 5krat na leto. To se godi pa le v nje drugem, v tretjem letu. V prvem letu

pa je celo nežna, rahla rastlina in treba je z njo s kraja lepo ravhati.

Če je le kje mogoče, izbere se za njo njiva blizu doma, prst na njej bodi rahla, toda ne mokrotna! V spomladi pa se navozi na njo ovčji gnoj precej na debelo in ta se podorje, čem globlje je mogoče. Kaj da raste pred metljiko, to zaleže malo, da je le njiva čista in nima pleveli. Ako pa je pleveli na njivi, k malu za- duši mlado ali še tudi staršo metljiko. Izlasti še ji je pirnica na poti.

Za metljiko seje se pa najbolje graborična zmes in le-ta se pokosi potem ter posuši na njivi v senó. Rž ali ječmen pa ni posebno za to, kajti ostane predolgo na njivi in ne pusti mladi metljiki prostora, da se vtrdi in le-ta toraj zaostane v svoji rasti.

Brž, ko je ta zmes v zemlji, povlači se njiva ter povalja. Za tem pa se vseje „čez križ“ metljika in sicer pride semena okoli 30 kilo na en hektar. Sedaj še se njiva z nova malo povlači z brano. Predno potlej ona zmes začne cvesti, kaže jo pokositi in če je vreme za to, naj se posuši na njivi v senó, če pa ni, naj se spravi zelena z njive ter daje živini v klajo. Dotlej je bila zmes metljiki varuhinja zoper mráz in sušo in ona je še ni dušila, sedaj pa ima metljika prostora za to, da se lepo razvija in vtrdi. Čez nekaj tednov je zmes spet vz- rastla, z njo pa tudi metljika, obe boste k malu za košnjo. Tudi ta se posuši, da bode za seno.

Ne kaže kositi zmesi za to, da se polaga zelena živina, kajti taka košnja godéva se po- lagoma in njiva nima enake metljike. In ven- dar čemo imeti enako njivo in lepo metljiko na nji. Po tej košnji raste sama metljika in če ji streže vreme posebno dobro, da raste še za to, da se kosi, toda navadno se ne godi tako ter se spusti le še živina na njivo, da se pase po metljiki. Kedar pa je metljika le srednje ali le male rasti, bode še bolje, če se ne pusti živina na njo.

Metljika daje se lahko tudi konjem, ven- dar pa ni ona za-nje, dokler še nima cvetnih popkov ali glavic. Kedar se da prerano konjem, povzroči jim koliko. Ali prej mora se metljika pokositi, kakor razcvete in že dobiva seme. Seme namreč potrebuje veliko soka in torej slabi korenine, tako pa bi bilo prehitro po met- ljiki sami.

Spomladi ni treba potlej, da se tako polje gnoji, izlasti ne s hlevnim gnojem, ta je pre- sočen in omehkuži metljiko, ne pa da ji streže dobro. Če raste kaj bolje vsled gnoja, to je le plevel. Kdor pa vse eno hoče gnojiti po par letih deteljišče, naj stori to s pepelom, z mal- cem ali tudi s kompostom. Tako si obdrži met- ljika v polni svoji moči in če je sicer prst glo- boka, ostane metljika tje do deset let. Kar se hvali semtertje, naj se kosi metljika, čem moči,